

ΕΜΠΡΟΣ! χρυσοί μου συνδρομηταί, εμπρός! . . .

Ηλὴν μὴ ταράττεσθε εἰς τοῦ διαδόλου τὸ στρατηγικὸν αὐτὸ πρόσταγμα· διότι οὐδεὶς, νομίζω, εἶναι κίνδυνος, ὅταν καὶ οἱ δεμένοι ἀξιοματικοὶ ἑνὸς στρατοῦ ἔχουν τὴν δυνάμιν, ὥστε νὰ στέλνουν σήμερον εἰς κόρακας τοὺς δέσαντας αὐτοὺς χθὲς ἀκόμη τολμητίας. Ὅταν αἱ ὀχλαγωγίαι ἀναγορίζονται ἀπὸ σοφοὺς ὑπουργοὺς μάλιστα ὡς συνταγματικώτατα ἔθιμα, καὶ ἄς ᾖναι ὑπὲρ αὐτῶν, διότι ἂν δὲν ᾖναι, τὰς στέλλουν τότε εἰς τὸν Γκακπουλά καὶ τὰς κλείουν εἰς τὸν Μενδρεσέ, νὰ συνταγματισθῶσιν αἱ ἀναρχικαί! . . .

Εμπρός, καλοὶ μου φίλοι, εμπρός! καὶ μὴν ἀνησυχήτε, παρακαλῶ, εἰς τοῦ πειρασμοῦ σας τὴν ἀθώαν αὐτὴν πρόσκλησιν· ἀκόμη, βεβαίως, δὲν σᾶς λέγω πληρώσατε εμπρός· διότι ἔχω δείγματα καὶ παραδείγματα τῆς ἐλευθεριότητός σας, ὅλοι, μὴ τὴν ἀλθίειν, πληρώνετε ὅπως δύνασθε τὸν φόρον σας εἰς τὸν Σατανᾶ. Ἀλλ' εμπρός! εμπρός, εἶναι τὸ σύνθημα τῆς ἡμέρας, εἶναι τοῦ βαίνοντος πολιτισμοῦ ἡ ἀπαίτησις, εἶναι μιᾶς μεγάλης Κυρίας — δηλαδὴ μιᾶς μεγάλης ιδέας — τὸ γνῶρισμα, τὴν ὁποίαν ὀνειροπωλοῦμεν πάντοτε ἡμεῖς οἱ μικροί . . .

Εμπρός! λοιπὸν πονηροὶ ἀναγνώσται, ὅσοι μειδιάτε εὐφωδῶς πως, πρὶν ἀκόμη ἐμβλέψητε εἰς τῆς Χρυσάλλιδος τὰ τρυφερά φύλλα, εμπρός! εμπρός καὶ σεῖς ἀναγνώστριαι τοῦ διαδόλου, ἀκούραστοι, ὅλος ὁ κόσμος εμπρός! — Δηλαδὴ ἐγὼ εμπρός καὶ σεῖς ἀκολουθήτε με· ἐξητλωμένους ἢ καθημένους ἐπὶ τοῦ ἐλαστικοῦ ἀνακλίντρου σας σκοπὸν ἔχω νὰ σᾶς κουράσω σήμερον περιηγούμενοι νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ κατ' ὕπνον ἀκόμη, τὰς Ἀθῆνας, τὴν ἐξευγενισμένην πρωτεύουσάν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, τὰ ἱεροσόλυμα τῆς ἀρχαϊότητος, τοῦ Κέκροπος τὴν ἐρωτότροπον, τὴν ἰοστέφανον πόλιν, ὡς τὴν ὠνόμασε ποτε ὁ πάππος μου Ἀριστοφάνης.

Ὡ, πόσα δὲν ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ περίεργα καὶ πόσα δὲν ἔχετε νὰ μάθετε παρ' ἐμοῦ μυστήρια ἄπειρα! ὡς εἶναι ἄπειρος ὁ ἀριθμὸς τῶν παρ' ἡμῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἀέργων, τῶν πατριωτῶν ἐφημεριδογράφων, τῶν πανσόφων πολιτικῶν μας. Ἄπειρα

καφνεῖα — τῶν πέντε λεπτῶν ὁ καφὲς — ζαχαροπλαστεῖα οἰκονομικά καὶ περιποιητικὰ ἀκόμη πλήθος, ἐμπορικὰ καὶ παντοπωλεῖα πλησμονή, χαρτοπαιγνεῖα ἀναριθμητὰ καὶ αὐτὰ (εἰς τὰ ὁποῖα, ἐν παρενθέσει, συχναίνει καὶ τις φίλος μου παίζων, καὶ κερδαίνων τὸν διάβολον, ὅχι ἐμὲ, ἀλλὰ τὸν ἐν Τουρκίᾳ, τοῦλάχιστον ἂν ἐκέρδιζε τὴν Τουρκίαν, ὁ ἀντίμαχος τοῦ δὲν ἤθελε σκάζει ἀπὸ πείσμα διότι ἓνας πάππος τοῦ καὶ πῶς ἐκπαισθήσεται αὐτὸς μετὰ τοὺς Τούρκους. Ἄπειρος ἡ διαφθορά εἰς τὸν πολιτισμὸν, ἡ πολιτέλεια ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἡ ἐρωτοτροπία εἰς τὰς ὥραιας, ἡ φιλοκαλία εἰς ταῖς ἄσωταις, ὡς εἶναι τέλος πάντων ἄπειρος, καθὼς μαντεύω, σεμναὶ τῆς Χρυσάλλιδος σύντροφοι ἡ περιέργεια καὶ μεγίστη ἡ προθυμία σας νὰ ἀκολουθήσετε τὸ προσφιλὲς σας δαιμόνιον, τὸν εἰλικρινέστατον αὐτὸν φίλον τῶν ὀνειροπολήσεων, τῶν παρθενικῶν ῥεμβασμῶν σας, διερχόμενοι μετ' αὐτοῦ, ἂν ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ, καὶ διὰ τῆς μεγάλης καπνοδόχου τοῦ — gaz — ἄνευ κρινολίνου ὅμως, ἀρκεῖ νὰ ἦσθε βέβαιαι, ὅτι ἔχνη μυρόεντα καὶ ἐκεῖ ὡς ἐν τῷ μέσῳ τῆς λεωφόρου τῶν καλῶν συναντήσεων σκορποῦσαι καὶ μέρος μόνον τῆς ἀθώας λευκότητός σας ἀφίνουσαι, χωρὶς νὰ λάβητε ἐκ τῆς θαυματουργοῦ ἀσδόλης αὐτῆς εἰμὴ τόσην, ὅση μόλις ἐπαρκεῖ εἰς βαφὴν τῆς φθινοπωρινῆς κόμης σας, ἀρκεῖ λέγω νὰ ἦσθε βέβαιαι, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτῆς σκοπεύω νὰ σᾶς ἐξηγήσω, ὅχι βέβαια πῶς ἐκ βαναύσου ὕλης κατασκευάζεται τὸ λαμπρὸν αὐτὸ φῶς τὸ ὁποῖον φέγγει μυστηριωδῶς, ὅταν εἶναι σκότος, διότι τοῦτο τὸ εἰδεύει καὶ ὁ Κύριος Δῆμαρχος :

Ἀλλὰ νὰ σᾶς δεῖξω ἐδῶ μὲν ἐκείνον, ὅστις ἐπὶ δέκα ἡδὴ ἡμέρας κρύπτεται εἰς τὸ στέγασμα μιᾶς ἀρχοντικῆς οἰκίας, διὰ λόγους ὑψηλῆς πολιτικῆς, τρεφόμενος, ὁ πτωχὸς, ἀπὸ τὰ ἀθῶα πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ ἀφωνα ὀψάρια τῆς θαλάσσης, ὡς οἱσὶς τις πειραζόμενος — πλὴν ὅχι εἰς τὴν ἔρημον . . . χάριν τῆς ὥραιας — Πατρίδος —

Εκεῖ δὲ, πέραν μιᾶς πλατείας, τίς εἶναι ὁ ἐχέμυθος διαγγελεὺς ἐνὸς ἀριστοκράτου ἔρωτος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ εὐχαισθητός — Λαμαρτίνος, — ὁ εὐνοούμενος ποιητής, ἤθελε χύσει δάκρυ οἰκτερισμοῦ εἰς μίαν κλαθυμένην τοῦ στροφῆν' ὁ παμπόνηρος — Paul de Kock — ἤθελεν ἀφεύκτως γελάσει καὶ ὁ ἀγαθότατος — Βερανζέ — δὲν ἤθελε γράψει, διότι ἔγραψεν ἡδὴ :

. . . L'amour a peur des grand mamans.
Mais à prix d'or combien de vieilles
Ont à leur gages des amants. . .

καὶ τὸ ὁποῖον ἐπιτρέψατε νὰ μεταφράσω διότι ἀ-
τυχῶς δὲν ἐννοῶ γαλλικὰ — ὡς ἐξῆς :

· · · Ἀλήθεια πῶς ὁ ἔρωσ φοβᾶται ταῖς γρηαῖς.
Πλὴν μὲ χρυσάφι πόσαι, ὦ, πόσαι ἀπ' αὐτάς
Δὲν ἔχουν στὸ πλευρὸ των ἀκμαίους ἐραστάς ; . . .

— Νὰ σὰς ἐξηγήσω, δὲ διατί ὁ μικρὸς Παπα-
γάλλος, τῆς χαριεστάτης κόρης — Κοραλλίας —
ψιττακίζει πάντοτε :

» Ἄγγελέ μου, μὲ ἀγαπᾷς ;

Ἐνῷ ἐκείνη ἐναντίον τῶν θερμῶν πόθων τῆς
φυγρᾶς καρδίας τῆς ἐπαναλαμβάνει τυπικώτατα :

» Μὲ ἀγαπᾷς ; σὲ ἀγαπῶ.

Δὲν μὲ ἀγαπᾷς ; δὲν σὲ ἀγαπῶ. »

καὶ καθὼς μαντεύετε, καὶ ἐγὼ δὲν σὰς ἀρνοῦμαι,
ἡ νέα δὲν τὸν ἀγαπᾷ.

— Νὰ μάθητε προστούτοις, διατί ὁ Κύριος
M. . . θυμώνει, ἀνατρέπει πᾶν τὸ προστυχόν, καὶ
μόνον τὸν πρόστυχον νυκτικόν του σκοῦφον ἀφί-
νει· προκαλεῖ σκηνὰς, ὀλίγον τραγικὰς μὲν ἐνίοτε,
αἰτινες ὅμως ἀπολήγουν πάντοτε εἰς κωμωδίαν
μὲ μίαν καὶ μόνην, ἀλλ' ἀστείαν τῷ ὄντι πράξιν
— ὅταν ἀνακαλύπτῃ ἐντὸς τῆς ἐστίας του τεμά-
χια χάρτου κεκαυμένα, ἐνῷ εἶναι βέβαιος, βε-
βαιότατος μάλιστα, ὅτι δὲν εἶναι ἰδικὰ του.

— Καὶ διατί ἡ Κυρία Μαργαρώ — ὄνομα κοι-
νὸν — ἐπιβάλλει εἰς τὸν ταλαίπωρον σύζυγόν της
μὲ ταῖς κακιάς καὶ μὲ ταῖς φωναῖς, ὡς οἱ Ἄγ-
γλοι εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Οὐρανίου κράτους μὲ
τὸ κανόνι καὶ μὲ τὸ σπαθί, νὰ πίνη πάντοτε —
πλὴν ὅχι ὅπιον — ἀλλὰ τέϊ, ἐνῷ αὐτὴ, ἡ ἐγωῦ-
στρια, προτιμᾷ τὸν καφέ.

— Διατί τοῦτο, διατί ἐκεῖνο καὶ διατί τέλος
νὰ ὑπάρχωσι, διατί ὅλα ταῦτα τὰ διατί, τὰ ὁ-
ποῖα μὰ τὸν Θεόν ! βλάπτουν καὶ τὴν υἱεὶαν ἐνὸς
εὐαισθήτου ἀνθρώπου, δὲν εἶναι ἀλήθεια ἀναγνώ-
στα ; ἐνῷ ἡ καλὴ μας ἀστυνομία κοιμᾶται ὅπου
τύχη ἀμέριμνος καὶ ἐξυπνᾷ ἡ ἀθεόφοβος κατὰ
τύχην μόνον τὴν τριακοστὴν ἐκάστου μηνὸς ἢ
τέλος πάντων, κατόπιν ὀχλαγωγίας.

Ἐμπρὸς λοιπὸν ἐὰν σὰς γαργαλίζῃ τὸ περίερ-
γον, τὸ μυστηριῶδες αὐτὸ διατί· καὶ πρέπει νὰ
σὰς γαργαλίζῃ, καὶ πολὺ μάλιστα ἐκτὸς ἐὰν δὲν
ἦσθε ἀπόγονοι τῶν εὐγενῶν πατέρων μας τῆς
Εὐας καὶ καὶ τοῦ Ἀδάμ καὶ ἐγὼ ὁ τότε ὑποβο-
λεὺς Σατανᾶς σας, ὅστις θὰ σὰς δεῖξω καὶ πάλιν,
θὰ σὰς δεῖξω τὸ μυστήριον τοῦ γινώσκειν καλὸν
καὶ πονηρὸν, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναζητήσωμεν ὅχι πλέον
εἰς τὸν μυθώδη παράδεισον ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἤθε-
λεν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μᾶς διώξουν καὶ πάλιν,

ἀλλ' ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ περὶ τὴν πόλιν τῶν
Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μόνον βασιλεῖς διώκον-
ται — ἐννοεῖται μέχρι τοῦ ἐπαράτου ἔτους 1862 —
καὶ ἥτις ἂν δένειναι τῷ ὄντι παράδεισος, περιέχει
ὅμως ὅ,τι καὶ ἐκεῖνος μὲ μόνην τὴν διαφορὰν τοῦ
συρμοῦ, ὅστις ὑπῆρχε μὲν καὶ εἰς τοὺς ἀγίους ἐκεῖ-
νους χρόνους πλὴν πολλὰ γυμνὸς καὶ μονότονος —
κατὰ τὰς γραφάς. —

Καὶ τίς δὲν βλέπει σήμερον νὰ πλανῶνται
ἐλευθεραὶ εἰς τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος δορκάδες
καὶ τίγρεις ὅχι τετράποδες πλέον, διότι δὲν εἶναι
τοῦ συρμοῦ, ἀλλὰ δίποδες, πιθήκους καὶ ἀλώπε-
κας ἐνδεδυμένας ἀνθρωπίνως πως, πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς, ζῶα μικρὰ μετὰ με-
γάλων, τὰ ὁποῖα οὔτε ὁ μακαρίτης Αἰσωπος ἂν
ἔξῃ, ἐδύνατο νὰ κάμῃ νὰ ἐμιλήσουν πλέον ὡς ἄν-
θρωποι καὶ τὰ ὁποῖα ὅμως ἀναγνωρίζεις ἀπὸ τὰ
πλούσια δέρματα, τὰς ποικιλοχρᾶς πτέρυγας
καὶ τὰς οὐράς αὐτῶν τὰς παχείας, αἰτινες σα-
λεύουσι μὲ χεῖρας ἀλαβαστρίνους καὶ κεφαλὰς
ἀγαλμάτων ! . .

Πλὴν τοὺς ἀγγέλους ; ὦ, συγγνώμην· παρ' ὀλί-
γον νὰ λησμονήσω τοὺς ἀγγέλους μὲ τὰ ταντε-
λένια καὶ τὰ μεταξωτὰ αὐτῶν πτερὰ καὶ ἀντὶ
Παραδείσου, νὰ παραδῇ σω ἄλλην κιβωτὸν τοῦ
Νῶε σωζομένην οὐτ' ἐγὼ δὲν εἰδεύρω που, ἀπὸ
κατακλυσμὸν ἐμπορικῶν στάσεων καὶ χρεωκοπιῶν,
αἰτινες μᾶς ἀπειλοῦσιν χάρις εἰς τὴν νέαν τάξιν
τῶν πραγμάτων· ἐνῷ ἡ ἀνοικονόμητος Εὐὰ δὲν
οἰκονομεῖται πλέον μὲ τὴν μίαν πλευράν τοῦ πτω-
χοῦ Ἀδάμ, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα
θέλει καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸ βαλάντιον πλήρες,
ὅλα τὰ θέλει εἰς τὸν παράδεισόν της αὐτὸν, ὅπου
δὲν εἶναι, νομίζω, ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσωμεν καὶ
ἐνα πειρασμὸν, διότι ἂν δὲν εἶμαι ἐγὼ, ἀφεύκτως
εἴθε σεῖς, ἀναγνώσα, διὰ νὰ μὴν εἶπω ὠραία μου
ἀναγνώστρια· — καὶ τότε δὲν ὑπολείπεται πλέον
εἰμὴ ὁ ἀπηγορευμένος ἐκεῖνος καρπὸς, τὸν ὁποῖον
ὅμως ἀμφισβᾶλλω ἂν θὰ εὕρωμεν σῶον καὶ ἀκέ-
ραιον, διότι καθὼς μαντεύω ἀπὸ τοὺς φλοιούς,
οἷτινες πίπτουν ἐκάστην πρωΐαν εἰς τὸ κοφινάκι
τοῦ καθαριστοῦ τῶν ὁδῶν, πιστεύω ὅτι ἂν δὲν
ἐφαγώθῃ, ἀναμφιβόλως ἐσάπη.

Ἐν τούτοις ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη καὶ μόνον
δὲν ἐτέθη, ἀλλ' ἀφῆρθη μάλιστα ἡ μεγάλη σφρα-
γὶς τοῦ Σολομῶντος· ὁ Σατανᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν
κοινωνίαν καὶ τὰ πάντα ἤδη ἐνώπιον ὑμῶν διὰ
τῆς σατανικῆς του δυνάμεως γεννῆσονται ὁρατὰ.

Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀκολουθήσατε εἰς τὴν τερπνὴν

αὐτὴν περιήγησιν, ἥτις βεβαίως δὲν θὰ ἦναι ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦ θαυμασίου ἐκείνου μυθιστορήματος — *voyage autour de ma chambre* — οὔτε θὰ ἐμοιάζῃ τὸ καταπληκτικὸν ταξείδιον τοῦ Γαλου-
λιερ, μολονότι ἔχω ἴσως νὰ σᾶς δείξω καὶ ἐγὼ πολλοὺς καὶ ὅχι ἕνα μόνον μικρομέγαν ἐπαναστάτην, οὐχ ἥττον θέλω προσπαθῆσαι νὰ χρωματίσω θελατικὸν σκηνογράφημα ἢ τοῦλάχιστον γελοιογραφικόν τι πανόραμα καὶ προσέχετε εἰς τὸν χρωματισμὸν, διότι θὰ προσθέσω :

Ἐρύθημα αἰδοῦς, ἐκεῖ ὅπου συνήθως συναντᾶται ἡ ἀναίδεια, χωρὶς νὰ παρεξηγηθῶ ὅτι προσφέρω ἐκδουλεύσεις εἰς τῆς ἐξουσίας τὰ ὄργανα καὶ ἐκληφθῶ ἀπὸ τινος ὡς συμπολιτευόμενος. — πλὴν καὶ μὲ κάποιον λευκὸν θὰ ἀλείψω ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ποσὴς χρῶμα, χωρὶς νὰ θέλω, διαμαρτύρομαι μάλιστα, ὅτι δι' αὐτοῦ προσβάλλω τῆς Συγελεύσεως τοὺς καθαροὺς πολιτικούς καὶ θυμώσουν μὲ μὲν θὰ ῥίψω μόνον ὀλίγον ἰόχρουν φῶς, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει παχυλώτατον σκότος, καὶ ἐννοεῖται, ὅτι δὲν ὑπάρχει φόβος μὴ σκοτίσω τὰ λαμπρὰ φῶτα τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῆς παιδείας καὶ ἐν ἀπελπισίᾳ ἀποτυφλωθῇ καὶ ὀλίγον πράτινον ὅμως, γλυκεῖας ἐλπίδος, εἰς τὴν εἶναι ἀναγκαιότατον, πλὴν πολλὰ ἐλαφρὸν, διὰ νὰ μὴ ὑποθέσῃ ὑπερβολικὸς τις ἐπαναστάτης, ὅτι ἐντελὴς ἀπελπισία κυριεύει τὴν πολιτείαν, ἢ τὴν ἐπανάστασιν καὶ αὐτοχειριασθῇ. — Ἐπὶ τέλους δὲ, θὰ χύσω πολὺ καὶ βαθὺ κυανοῦν, σταθερότητος χρῶμα, καὶ δὲν μὲ μέλλει καθόλου ἂν οἱ εὐαίσθητοι τῆς πρωτευούσης θνητοὶ ὑποθέσουν, ὅτι τὸ χαρίζω εἰς τὸν ἄστατον, τὸν πλάνον ἔρωτα, ὅστις κατοικεῖ τὰς καρδίας τῶν Ἀθηναϊκῶν προπάντων ἀγγέλων μας.

Ἐμπρὸς λοιπὸν καὶ πάλιν καὶ πάντοτε ! ἀρχίζω ἀφ' ὅπου ἴσταμαι καὶ ἴσταμαι εἰς ἕν κέντρον χωρὶς, σὰς ὁμνῶ εἰς τὴν μορφήν μου, νὰ μὲ ἀρέσουν ποτὲ τῶν ῥόδων, οὔτε τοῦ ἔρωτος τὰ κέντρα. . . .

— Καὶ ὅμως τὸ καφενεῖον τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος ὡς κέντρον μοὶ εἶναι προσφιλές, ἔχει ὠραίαν, συγκινητικὴν καὶ διὰ τὸν διάβολον ἀκόμη ἱστορίαν.

Ἰππῆρες πάντοτε, εἶναι ἀληθές, καὶ ἐφαίνετο κέντρον οἰκοκυαίων καὶ ἰδιοτρόπων, ὁ Σκολοῦδης καὶ ὁ Νεβίλ, οἱ φίλοι μου, ἐκεῖ συνηντῶντο· σταθμὸς ἀέργων καὶ περιέργων, διότι πεπαυμένοι ὑπάλληλοι καὶ ἐργολάβοι ἐκεῖ ἐδίδον συνήθως — *rendez-vous* — ὁρμητήριον ἐνθουσιώδους νεότητος, ἥτις εὐρίσκουσα πολλάκις ὅτι εἴξευρε πλει-

ότερά γράμματα τῶν διδασκάλων τῆς δὲν παρευρίσκετο εἰς τὰς παραδόσεις των, διὰ νὰ εὐρίσκεται ἐκεῖ.

Πλὴν ὅμως ὑπῆρ ξεν, εἶναι ἐπίσης ἀληθές καὶ χαλκεῖον μυστηριώδες ἐπιφύων συνωμοσιῶν, κανονογάσιον ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου, νέων ἰδεῶν πολιτικὸν κέντρον κατὰ τοῦ ὁποίου ἐτόλμησε τότε νὰ λακτίσῃ εἰς παντοδύναμος Διενθυνητής Ἀστυνομίας καὶ ἔθραυσε διὰ παντὸς τοὺς χρυσοὺς ἀστυνομικοὺς πτερνιστήρας του καὶ μόνον τὴν τρελλὴν καὶ πυρέσσουσαν κεφαλὴν του κατώρθωσε νὰ σώσῃ εἰς τῆς Κύθνου τὰ ἱαμακτικὰ λουτρά. — Ἐνθυμείσθε, νομίζω, τὸν πτωχὸν Δημητριάδην, ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν τὸν ἐλησμόνησα.

— Κατόπιν καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ὁλόκληρος δυναστεία θελήσασα νὰ ἐκδικηθῇ τὸ πάθημα τοῦ προσφιλοῦς τῆς ἀστυνόμευ, ἐλάκτιζε καὶ αὐτὴ, τὸ κατὰ δύναμιν, βλέπετε, ἀλλὰ τὸ κέντρον ἦτο σκληρὸν, σκληρότερον καὶ τῶν ἐκ χάλυβος πετάλων τῆς, τὰ ὁποῖα ἐθραύοντο καὶ τῇ ἐπροξένουν πόνους μόνον πολλοὺς καὶ πείσμα λυσσώδες. Ἐλαβε δὲ τὸ μέτρον, ἐνθυμείσθε, ὁ μεγάλθυμος Ἀσβουργίδης νὰ τρέχῃ καλπάζων ὁσάκις διήρχετο ἐνώπιον τοῦ ἀηδοῦς αὐτοῦ καφενεῖου, διότι δὲν ἐφαίνετο τόσῳ καλὸν εἰς τὴν μεγαλειότητά του νὰ ἀντικρύψῃ ἀπὸ τινος νῶτα ὑπερήφανα, καὶ εἶχε δίκαιον, ἤθελε πάντοτε νὰ βλέπῃ μέτωπα ταπεινά.

Λοιπὸν «ἀγγελέ μου» εἶπε μίαν αὐγὴν τοῦ ὀκτωβρίου εἰς τὴν φιλτάτην τοῦ Ἀμαλίου καὶ ἐξῆλθε μετ' αὐτῆς εἰς περίοδεϊν διὰ νὰ λησμονήσῃ τόσα ἄλλα καὶ ταῖς ἀηδείαις αὐταῖς, φέρων ὑποσχέσεις καὶ δῶρα εἰς τοὺς πιστοὺς ἐπαργιώτας του· διέταξε δὲ ἀνυπερθέτως νὰ κλείσῃ τὸ καφενεῖον τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος, ἀφοῦ εἶχε κλείσῃ δύο γυμνάσια καὶ τὸ πανεπιστήμιον.

Ἀλλ' ὁ διάβολος τᾶφερε (ὅχι μόνον ἐγὼ), καὶ ἀντὶ τούτου ἄεργοι καὶ περιεργοί, ἰδιότροποι καὶ οἰκοκυαῖοι, νέοι καὶ γέροντες στρατὸς καὶ λαὸς λαὸς καὶ στρατὸς καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὁ στρατόλαος τοῦ ἐκλείσαν τὰς θύρας τῶν παλατιῶν ἔνθα ἔσπευδε νὰ εἰσέλθῃ, διότι ἕνας κάποιος Γέρω-Γρίβας ἐξ Ἀκαρνανίας τὸν ἐδίωκε καὶ τὸν ἔκαμε νὰ φύγῃ διὰ τὸ *Bader-Bader*, ὁρμισθέντα νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ διὰ παντὸς εἰς τὴν ἀχάριστον Ἑλλάδα ἐκτὸς ἐὰν τὸν καλέσωσιν πλέον Αὐτοκράτορα τῆς μεγάλης ιδέας.

Ἄ, ἐνθυμήθην· ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ Γέρω-Γρίβα. ἀκούσατε νὰ σᾶς ἀναγνώσω ὀλίγους, μόλις εἰκοσιτέσσαρας στίχους ἑνὸς φίλου μου ποιητοῦ ἐξ ἐκείνων

οἷτινες ἀλλ' ἰδιότροποι γλυκύθογγοι ὡς ἡ Φιλομήλα, κρύπτονται διὰ νὰ ψάλλωσι τὸν ἔρωτα ἢ τὴν πατρίδα, καὶ τοὺς ὁποίους εἰχους ἐννοεῖται δὲν μοι ἔδωσαν, ἀλλὰ τῷ ὑπέκλεψα, διὰ νὰ μὴν εἶπω τῷ ἥρπασα, ὡς τολμηρὸς ἔραστής ἀπὸ δειλὴν παρθένον φίλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκείνη μὲν δὲν ἤθελε βεβαίως δυσχερεσθῆ, ἐνῶ ὁ φίλος μου θὰ θυμώσῃ ἂν τολμήσω καὶ τοὺς δημοσιεύσω ἀκούσατε λοιπὸν καὶ ἂς μένωσι παρακαλῶ μεταξὺ μας διότι εἶναι τοῦ φίλου μου Γ. Παράσχου.

Μὲ τὴν ἐλευθερίαν μας ἡ ἀνοιχτὴ γυρίζει,

Καὶ λάμπ' ὁ ἥλιος στὰ βουνὰ κ' ἡ δάφνη λουλουδίζει.

Ἐλάτε νὰ τὸ στρώσωμε, παιδιὰ μου, ἀράδα ἀράδα,

Καὶ νὰ χαροῦμε τὴ ζωὴ, ἐδῶ στὴν πρασινάδα.

Τριάντα χρόνων βίασα σε μιὰ στιγμή ξεχνᾶμε,

Καὶ δοῦλοι ἂν ξεκινήσαμε, ἐλεύθερο γυρνᾶμε!

Ζεστοὶ ἀκόμ' ἀπ' τὴ φωτιά καὶ τῶν τουρκῶν τὴ νίκη,

Τὸ δαμασκί μαχαίρι μας δὲν ἤχαμε στὴ θήκη,

Καὶ νάσου! μᾶς ἐπλάκωσαν ὁ Μπαυαρέζος πάλι,

Τὴ λεβεντιά μας σὲ ζυγὸ χειρότερο νὰ βάλῃ!

Ποῦ εἶναι τώρα νὰ μᾶς δῇ στὰ ἔλατ' ἀποκάτου,

Τὴν ὥρα πῶς σκοτόνομε μὲ τὰ γλυκὰ κρασιά του.

Ταμπουρωμένους σὰ θεριὸ σὲ πέτρινο παλάτι,

Θαβρόσσε πῶς μᾶς ἐπνιγε τὸ φονικὸ τοῦ μάτι,

Πλὴν ἀστράφεν ὁ Ἰτζ Καλές, βροντᾷ τὸ Παλαμῆδι,

Κι' ὁ Γέρω-Γρίδας ρίχνεται στοὺς βράχους σὰν τὸ φίδι.

Σηκώθηκεν ἡ Προύμελη, σηκώθηκ' ἡ Ἀθήνα,

Καὶ παίρνει τὴν ἀναπνοὴ κατὰ τὴ Σαλαμῖνα!

Γυμνὸ τὸν ἐδεχθήκαμε ἀπ' τὰ γυνά του δάση,

Τοῦδῶκαμε τὸ αἷμά μας νὰ πιῇ καὶ νὰ χορτάσῃ

Πλὴν ἄλλο αἷμα ἤθελε, κ' ἐσθύθησαν σὰν κρίνοι

Τὰ νειάτα τοῦ Σκαρβέλη μας καὶ τοῦ Μωραϊτίνῃ.

* Ἀς πάῃ τὼρ ἂν ἀγαπᾷ, τὴν μοῖρά του νὰ κλαίγῃ,

Κι' ἂς πῇ πῶς ἦταν ὄνειρο — κανένας δὲν τοῦ φταίγει!

Ὡ, τὴν ὥραϊαν ἐκείνην ἐποχὴν! ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη, διότι πολλοὶ ἴσως ἐλησιμόνησαν, ἐνθυμοῦμαι, ὅταν περὶ τὴν μαρμαρίνην τοῦ καφενείου τούτου τράπεζαν καθήμενοι οἱ ἱππῶται τῶν ἀναργύρων, ἡ ἐκλεκτὴ ἐκείνη καὶ θαλερὰ ἀνθοδέσμη τῆς νεότητος, ἐπεινον τέ, διὰ νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἀνόητον πείναν των εἰς ὥρας βαθείας νυκτός, καὶ ὅτε τὰ οἰκονομικὰ τοῦ ἀδελφικοῦ βαλαντιῶ των, καὶ ὅχι τῆς Πατρίδος εἰς ἣν ὤμνουν, δὲν τοῖς ἐπέτρεπον νὰ ἀνησυχήσωσιν, οὔτε τὸν ξενοδόχον ὅστις ἐκοιμᾶτο οἰκογενειακῶς ὁ τρισόβλιος, οὔτε τὰς περιπολίας, αἵτινες ἦσαν πρόθυμοι, προθυμότεοι

μάλιστα κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν νὰ τοὺς φιλοξένησωσιν εἰς κἀνὲν ἀστυνομικὸν ὑπόγειον. — Ἄλλως τε ἡ εὐθυμὸς φλυαρία των, τὰ ἀστεῖα ἀνέκδοτα καὶ οἱ εὐφυστάτοι μῦθοι ὅσους ἐκ τοῦ προχείρου ἐπλαττον, ἐνῶ καταγοήτευον τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ καταστήματος καὶ ἐκέρδαινον τὴν πίστην του, ἐπροκάλουν μεῖδιμα καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν μᾶλλον ἠγκυστρωμένον μύστακα τοῦ σοβαρωτέρου χωροφύλακος· οἱ γέροντες οἰκοκυραῖοι ἐσχημάτιζον κύκλον περὶ τὴν ζωηρὰν νεότητα, ἥτις ὑπευθύνειν ἴσως εἰς αὐτοὺς ἐποχὴν τινα παραλυμένης ζωῆς των ἢ τοὺς ἐθέρμαιναν ἀνεξόδως καὶ διήρχοντε μίαν ἀκόμη τοῦλάχιστον ὥραν τῆς συνήθους ἀπνίας των χωρὶς βεσματισμοὺς καὶ βηξήματα. Καὶ αὐτοὶ τέλος οἱ τόσον ἐξυπνοὶ κατασκόποι ἀπεκκοιμῶντο πολλάκις τόσον ἀμέριμνοι, ὥστε μόνον τὸ ἡγανακτισμένον σάρωθρον τῶν ὑπηρετῶν τοὺς ἐδίωκεν ἐξω τῆς θύρας καὶ διωγμοὺς ἀνήγγειλλον τὴν ἐπαύριον εἰς τὸν προῖξάμενον, ὁμνύοντες εἰς τὸ ἴδιον αὐτῶν πάθημα, τὸ ὅποιον δὲν ἐπιστεύετο, μέχρις οὔ, ὦ, τοῦ θαύματος! ἐπαλήθευσε μίαν αὐγὴν.

Ὡ, τὴν ὥραϊαν ἐκείνην ἐποχὴν! ὦ, τὸ λαμπρὸν καφενεῖον τῆς ὥραϊας Ἑλλάδος! Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ σὲ λητμονήσῃ ἡ ἱστορία, ὅπως δὲν θὰ σὲ λησμονήσῃ οὔτε ὁ Ὄθων ποτέ· ἡ μεγάλη Κυρία τῆς τιμῆς του, ἀκόμη θὰ βλέπῃ καθ' ὕπνον τοὺς ἱππῶτας σου μεδιῶντας χαριτωμένα εἰς τὴν διάβασιν τοῦ μορμουλκεῖου αὐτῆς, ὡς ὁ Καβριώνης εἰς τὴν ἐμφάνησιν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Κυρίας Πιπελέτου. Οἱ ξένοι θὰ σὲ ἐπισκέπτωνται, εἰμαι βέβαιος, ὡς καὶ τι περίεργον, οἱ νεανίαι ἀδελφοί, μετὰ τὴν ἐνωσιν τῆς Ἐπτανήσου εἰς σὲ θὰ φοιτῶσιν ὡς ἄξιον τῆς φιλελευθέρου φήμης σου· καὶ οἰαδὴποτε Ἑλληνικὴ ἐξουσία, ἀρκεῖ νὰ πρεσβεύῃ ὡς ἡ παρούσα, τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως ἥτις τὴν ἐγέννησε, θὰ σεβασθῇ τὸ μέγα προνόμιον, τὸ ὅποιον ὁ Ὄθων καὶ ὁ Δημητριάδης σοὶ ἐχάρισαν καὶ ἡ μεγάλη ἐθνικὴ μεταβολὴ διετήρησεν — ὥστε καὶ εἰς τὸ μέλλον δεκάς κατασκόπων, ἀστυνομικῶν κλητῆρων καὶ χωροφυλάκων ἱστάμενοι ἐξαιρετικῶς ἐκτὸς καὶ πρὸ τῶν θυρῶν σου, ὅπως καὶ σήμερον θὰ ἐπιβάλλωσι πάντοτε πρὸς τοὺς φιλησύχους ἤδη θαμῶνας σου ἐν εἶδος σεβασμοῦ, τὸ ὅποιον μόνον οἱ εὐσεβεῖς πρὸς τὸ παρελθὸν ἐννοοῦσι.

ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.